



MATERIA  
 CHIRURGICÆ  
 PRIMA CLASSIS  
 RE  
**MATERIA**  
**CHIRURGICA.**

*[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]*

*[Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]*

*[Red handwritten text on the right edge of the page, possibly a library or collection number.]*

LIBRARIUS H. J. VAN DER WOUDE

DE REBUS CHIRURGICIS  
LIBER PRIMUS

DE REBUS CHIRURGICIS  
LIBER SECUNDUS

# MATERIA CHIRURGICA.

DE REBUS CHIRURGICIS  
LIBER TERTIUS



111



M A T E R I Æ  
C H I R U R G I C Æ  
P R I M A C L A S S I S.  
R E P E R C U T I E N T I A.



Exterius applicata Remedia, humores vel in vasis contentos, vel extra vasa effusos repellentia etiam ulteriorem impellendorum decubitum in parte adaucta solidorum in fluida actione, impediencia, REPERCUTIENTIA proprie dicuntur, licet quæ posterius efficiant, DEFENSIVA Chirurgis strictius vocentur.

INDICANTUR. I. In periodico in partem blandorum humorum decubitu, prophylaxios scopo. Sic gelu vitiatibus partibus maturius nix applicatur: Continuis in oculos humorum affluxus ut impediatur, oculi aqua singulis diebus prudenter foventur, ALARY dans la question proposée de l'Acad. Royale de Chirurgie pour le prix de 1740. déterminer les différentes especes des Remedes repercutifs &c.

II. In

*II.* In doloribus, extenſionibus aponeuroſeos, ligamentorum, nervorum, tendinum diſtenſionibus. Dolor dentium frigida quandoque tollitur, frigida ſæpe diſtortum membrum reſtituitur *IDEM*.

*III.* In aneurifmate vero, varice, applicata glacies ſæpe auxilio fuit.

*IV.* In prolapſu ani, uteri, poſt reductionem.

*V.* In vulneribus recentibus, ut inflammatio, fluxio, tumor, prævertantur; quam in rem ipſa continui ſolutio aqua aluminofa ſæpe irroratur, etiam vicinæ partes repercutientibus muniuntur, *IDEM*.

*VI.* In inflammationibus recentibus, ut in phlegmone, apoſtemate, ophthalmia, odontalgia, angina, carbunculis, ambuſtione, *Cl. KULBEL. in eiusdem Quæſtionis propoſitæ Reſolutione.*

*VII.* In ſuppurationibus cancri, ægylolis, hæmorrhoidum cæcarum impediendis, *IDEM*. Suppuratio tamen in cancro externo, cicuta tentato, impedienda non eſt, quæ in interno cavenda.

*VIII.* In nimio humorum effluxu, ut in hæmorrhagiis, ulceribus continuo plorantibus.

**CONTRAINDICANTUR** vero *I.* In humorum acrium, malignorum decubitu, in tumore, vulnere, ulcere malignis, in carbone, bubone, tam peſſimali quam venereo, ſcabiæ, eryſipelate, podagra, intertrigine.

*II.* In decubitu critico.

*III.* In

III. In plethoricis, cacochymicis.

IV. In rheumaticis, arthriticis, podagricis doloribus, tum aliis vehementioribus QUESNAY. *de la ſup-  
puration.*

V. In omni inflammatione obfirmata ut etiam in idiopathica; ſi aliquid præcedentium vetat, KULBEL. in inflammatione maligna, QUESNAY, tum glandu-  
loſa, IDEM.

VI. In evacuatione nimia ſanguinis, naturali, vel naturæ ſolemnis, ALARY.

Sunt vero repercutientia ex multiplici, ratione qua-  
litatis, materie deprompta, hæc refrigerando, illa ad-  
ſtringendo, tum & nonnulla anodyno effectu, repel-  
lunt, unde claſſis horum triplex.

## I. REFRIGERANTIA.

### EX REGNO AQUEO.

Aqua ſimplex frigida.

Nix.

Glacies.

### EX REGNO VEGETABILI.

Acetofa.

Alfine.

Ana-

Anagallis.

Endivia.

Fabaria.

Lactuca.

Lens palustris.

Nymphaea.

Portulaca.

Pomorum pulpa.

Sempervivum maius.

minus.

Sem. IV. frigidorum maior. }

Pultes.

minor. } Emulfiones.

## EX REGNO ANIMALI.

Albumen ovi.

Lac.

Lactis cremor.

Serum.

Sperma Ranarum.

Succus Cancrorum.

## EX REGNO MINERALLI

Nitrum.

Sal ammoniacum.

Plumbum.

} Soluta.

OFFI-

OFFICINALIA COMPOSITA.

- Acetum simplex.  
Oxicratum.  
Emplastra. Diapompholig.  
De spermate Ranarum.  
Saturninum &c.  
Unguenta. Album.  
Alabastrinum.  
Comitiffa.  
De Ceruffa.  
De Lythargyrio.  
Infrigidans GAL.  
Populeum. &c.

---

II. ADSTRINGENTIA.

---

EX REGNO VEGETABILI.

- Acacia. Cort. Succus.  
Alchimilla.  
Anserina.  
Balauftiorum Flores.  
Biftorta.  
Berberis.  
Equifetum.  
Fructus, omnes immaturi.

Crantz M.M. T. III.

K

EX

## EX REGNO ANIMALI.

Sepix atramentum.

os.

## EX REGNO MINERALI.

Alumina.

Bolus Armena.

Bohemica.

Calces bibulæ adſtringentes.

Ceruſſa.

Croc.

Cretæ.

Lapis Calaminaris.

Hæmatites.

Lythargyrium.

Lutum fornacum.

Minium.

Saccharum ſaturni.

Therमारum martialium ſedimentum terreum.

Terræ Sigillatæ.

Albæ.

Rubræ.

Terra pavimentorum nigra.

Tutia.

Viride Æris.

Vitriolum.

Vitrioli Colcotar.

Terra dulcis.

Zinci flores.



OFFICINALIA COMPOSITA.

Olea. Ligustrinum.

Myrtinum. &c.

Emplaftra.

De Lapide Calaminari.

Diapalınæ.

Defensivum.

Stypticum Crollii &c.

Unguenta.

De Lythargyrio.

Diapompholigos.

Vina.

Austera.

Rubra.

Vinorum Rubrorum Fæces.

---

III. NARCOTICA.

---

EX REGNO VEGETABILI.

Bella donna.

Crocus. Eius *praeparata*.

Hyoſciamus.

Papaver. *praeparata*.

Solanum.

K a      OF-

## OFFICINALIA COMPOSITA.

Olea. Hyofciami.  
Papaverinum.

Emplaſtra.  
De Cicuta.  
Narcoticum Mynſichti.

Unguenta.  
Anodynum.  
Populeum compoſitum.

Et hæc quidem ea ſunt, quæ potiffimum in hæc cauſam recenſeri poſſunt; eſt tamen iudicio in his omnibus chirurgico opus, cum enim in triplici hæc claſſe nonnulla potentiora ſint, ſint & imbecilliora alia, quibus utendum, præſens caſus ſemper inſtruere debet: Eſt ubi ex binis claſſibus diverſa feliciter coniungas, tum ubi hæc potiora, illa deteriora obſerves: Sed hæc per regulas tradere nimis longum. Non recitendum tamen, quod iam olim HIPPOCRATES bene monuit, ſimilia inveteratas inflammaciones denigrare, tum quæ GALENUS edixit, vehementi iam in parte inflammata incuneatione facta, repercutientibus non amplius utendum eſſe, quibus & ea addi pulcherri- ma poſſunt, quæ in hos textus *Illustr.* L. B. VAN SWIETEN commentatur.

Narcotica quod ſpectat, ea quidem ex ſua natura non adeo damnosa, modo ſopito per hæcce dolori, non nimium fidat medicus, L. B. VAN SWIETEN, *Comment.* T. I. p. 366.



CLAS-

## CLASSIS SECUNDA.

## RELAXANTIA.

Quæ in fibris tensionem, irritabilitatem, dolorem tollunt, easque elongant, RELAXANTIA habentur.

INDICANTUR vero hæcæ.

I. Ubi maior in parte inflammata irritabilitas, elasticitas nimia, aut vibratio, hinc ubi per repercussionem resolutio sperari non potest.

II. Ubi in parte nimia siccitas.

III. Ubi in eadem nimia rigiditas.

IV. Ubi nimia contractio.

Contraindicantur in contrariis.

Cum vero nonnulla relaxantium solum humectando, alia emolliendo, alia iterum temperando agant, etiam eorum triplex statuenda classis est.

## I. HUMECTANTIA.

Aqua moderate calida.

Aquæ Calidæ vapor.

Balneum.

Fomenta plantarum aquosarum moderate calida.

Similia saponacearum plantarum.

K 3

II. EMOL.

---

 II. EMOLLIENTIA.
 

---

 EX REGNO VEGETABILI
 

---

Vide T. II. p. 3. seq.

 EX REGNO ANIMALI.
 

---

Adeps.

Axungia omnes.

Butyrum.

Medullæ.

Olea pressa.

Et hæc quidem pingua circumspicienda, ut  
& emplastra his facta, quod fervidam inflammationem  
illico denigrent, alios casus vero potentissime iuvent,  
quod illico relaxant.

 COMPOSITA OFFICINALIA.
 

---

Olea omnia mollia.

Unguentum de Althæa.

Populeum.

Emplastra.

Diachylum simplex.

De mucilaginis.

III. Tem-

### III. TEMPERANTIA.

#### EX REGNO VEGETABILI;

Farinae	}	coctæ in
Cerealium.		Aceto
Secalis &c.		vel
Leguminum		Lacte,
Fabarum		decocto
Lupinorum &c.	}	emollienti.

Furfures.

Cerealium.

Pulpæ. Cassiæ

Pomorum.

Mica panis.

#### EX REGNO ANIMALI.

Lac.

Stercora animalium, Vaccinum &c.

Postrema huius ordinis remedia quandoque emollientibus, quandoque anodynis magis combinanda, ut sævities symptomatum leniatur. Omnia tamen relaxantia, præprimis emollientia, vix diu parti imposita, ne inde suppuratio certius cieatur, relinquenda; dolore, irritatione, tensione, remittentibus auferenda.

### IV. ANODYNA.

Antea recensita. p. 147.



K 4

CLAS-

## CLASSIS TERTIA.

## RESOLVENTIA.

Quæ humores inter solida stagnantes in minores partes solvunt, inde obstructionem, partis tumorem, motus impotentiam auferunt, RESOLVENTIA: quæ eosdem attenuant, dividunt, ATTENUANTIA, quæ diluunt, DILUENTIA strictius dicuntur.

Materies his haud adeo diversa, est tamen quæ magis in solida, est quæ in fluida magis agat salina.

INDICANTUR I. Prioribus secundum exigentiam applicatis, inflammatione tamen nondum resoluta, etiam in phlegmone oedematosa.

II. In oedemate.

III. Tumoribus cysticis.

IV. Tumoribus scirrhoris.

V. Tumoribus aereis.

VI. Obstructionibus aliis.

Verum quia humoris profunde impacti resolutio obtineri solum potest, vel elasticitate, irritabilitate, tensione solidorum minutis, si aucta sint, vel solidorum actione adaucta, si imminuta sit, vel demum adauctis diametris, ut obstruens molecula transire, vel humorum minuta mole, ut per angustias tranare possit, in totidem classes hæcce distribuenda resolutentia sunt; cum

cum vero, quæ elasticitatem, irritabilitatem tollunt, tensionem in solidis minuunt, relaxantia, emollientia sint, eadem vasorum diametrum adaugeant, contrahi hæc duo capita in unum possunt.

---



---

## I. RESOL. RELAXANTIA.

---

Ex Humectantibus.	} conflat, priori capite dicta sunt.
Emollientibus.	
Temperantibus.	
Anodynis.	

---



---

## II. RESOL. STIMULANTIA.

---

LENIORA.

### EX REGNO VEGETABILI.

Apium.

Artemisia.

Betonica. *Herb. flores.*

Chamomilla. *Herb. flores.*

Chamæpitys.

Chærophylum.

Cicuta maior. *interne, externe, omni forma.*

Daucus.

Fœniculum.

K 5

Hede.

Hedera Terrestris.  
 Hypericon. *Herb. flores.*  
 Marrubium.  
 Melilotus.  
 Sambuci *flores.*

---

**FORTIORA.**

Abfynthium.

Vulgare.

Romanum.

Anifum.

Arnica.

Arum.

Afarum.

Bryonia.

Carvum.

Coriandrum.

Cuminum.

Ebulus. *Folia, cortex.*

Eupatorium.

Hyffopus.

Iris. *Rad. Succus.*

Imperatorix *Radix.*

Iuglandis *folia.*

Iuniperus. *Folia. Baccæ.*

Lavendula.

Lauri. *Fol. Baccæ.*

Lupulus. *Herb. Turiones.*

Maiorana.

Meliffa.

Mentha.

Peta-



- Petasitis.
- Polium.
- Pulegium.
- Rosmarinus.
- Ruta.
- Sabina.
- Thuya.
- Sambuci *cort. med. Fol.*
- Saponaria.
- Semina IV. calida Maiora.
- Minora.
- Scordium.

EX REGNO ANIMALI.

- Cantharides.

EX REGNO FOSSILI.

- Alumen plumosum.
- Arena calefacta oedemati applicata.
- Ammoniacum sal. *Flores.*
- Petroleum.
- Salia fere omnia maxime, vero alcalina in morbis frigidis.

OFFICINALIA COMPOSITA.

Ex Gummatibus simplicibus.

- |            |   |                   |
|------------|---|-------------------|
| Ammoniac.  | } | Aceto<br>Solutis. |
| Bdelio.    |   |                   |
| Euphorbio. |   |                   |
| Galbano.   |   |                   |
| Opopanace. |   |                   |
| Sagapeno.  | } |                   |

Ex

Ex aceti simplicis aut medicati vapore,

Oleis. Plantarum aromaticarum

Acrium,

Euphorbii.

Cucumeris asinini.

Nicotianæ.

Philosoporum.

Ceratis de cumino &c,

Emplastris

Diachylo.

De galbano.

De vigo simplice.

Cum mercurio.

Gummato.

Ireato.

Unguentis

De Artanita.

Neapolitano.

### III. RESOL. ATTENUANT.

EX REGNO AQUEO.

Aquæ.

EX VEGETABILI.

Debiliora in causa calida, vide *Refrigerantia*. 143.

Ci-

Cichorii.

Endivia.

Tragopogoni.

Taraxaci.

Scorzoneræ. *Decocta, succi.*

Sambuci flores &amp;c. infusi.

## EX VEGETABILI

Fortiora in causa frigida.

Allium.

Alliaria.

Armoracia.

Beccabunga.

Cochlearia.

Cepa.

Eruca.

Erysimum.

Nasturtium.

Piperitis.

Porrum.

Raphanus. *Herb. Pulpa. Succur.*

Scordium.

Sinapi. *semina.*Thlaspios *semen.*

EX

## EX REGNO ANIMALI.

Serum lactis in inflammati resolutione utile.

Millepedes. *Pulvis, Succus*, in pituitoso magis.

## EX REGNO FOSSILI.

Sales.

Ammoniacum.

Borax.

Nitrum.

Mercurius, & Mercurialia.

## OFFICINALIA COMPOSITA.

Ex Camphora. Camphoratis plerisque.

Mellitis.

Saccharatis.

Cineribus clavellatis.

Saponibus *tam liquidis quam solidis*, solutis.

Tartari *sale*. Oleo per deliquium.

Omnia hæc resolventia non omnibus conveniunt casibus, ut ingens pro indole morbi in his selectus. In inflammatione resolutio ut obtineatur, relaxantibus incidentia feliciter adduntur. Fortiora stimulantia oedemati, tumori cystico, aereo, scirrhuso, opponuntur. Incidentia stimulantibus fortioribus etiam iuncta in tumore aquoso, pastaceo præscribuntur, relaxantia potissimum in erysipelate.



## CLASSIS QUARTA.

## SUPPURANTIA.

**S**UPPURANTIA, seu pus moventia, etiam maturantia, & concoquentia aliis dicta, illa habentur auxilia, quæ suppurationem, vel arcentia, vel retardantia impedimenta remouent, eaque, quibus puris generatio perficiatur, requisita ponunt. Equidem aliter hæcce definiri non possunt, quod ipsa natura concoquat, & puris generatio a sanitate superflite dependeat, BOERHAAVE, *Illustr.* L. B. VAN SWIETEN. Cum igitur suppuratio naturæ, non medicamenti, effectus sit, totum quod arte fieri potest, est, ut tollantur illa impedimenta, quæ boni puris, vel in vulnere, vel in abscessu, generationem prohibent, reliqua natura sibi semper sufficiens perficit. IDEM.

Indicantur ubi omni resolutionis spe excisa, tumor, calor, dolor, rubedo, & reliqua symptomata in parte inflammata augentur, non quidem summa cum velocitate, sed continuo tamen incremento, IDEM. In hoc vero naturæ medicæ negotio, scrupulosiori attentione opus, ut ea, quæ superaddi debent auxilia, rite intelligantur. Est enim ubi iuari non postulat: est ubi refrænari, est etiam ubi incitari velit, tum ubi quandoque binas postremas indicationes repletas desideret; unde quatuor suppurantium Classes.

I. Quidem ubi natura sibi sufficit & pars solum ab aere externo arcenda, fovenda mollibus, humidis,

II. Ubi

II. Ubi relaxanda est eadem.

III. Ubi stimulannda.

IV. Demum ubi, & emolliri, & stimulari simul pars debet.

## I. HUMIDA. MACERANTIA.

**D**um artis auxilio, nec fræno, nec calcare indigens natura, carere potest, sed inimicus solum arcendus aer est, calor, & humiditas in parte suppuranda conservanda sunt, quæ omnia ex moderamine symptomatum intelliguntur, tum demum hæc indicantur. Forma remediorum, fomenti, cataplasmatiss.

## EX REGNO VEGETABILI.

Acetosa,

Armeniaca mala *cocta*.

Avena cum aqua *cocta*, *farina*,

Beta.

Brassica.

Cerasa.

Chondrilla.

Cichorium.

Dens leonis.

Endivia.

Fraga.

Hor-

Hordeum.

Lactuca.

Mercurialis.

Mora.

Parietaria.

Pomorum *pulpa*.

Raparum, *assatarum, costarum pulpa*.

Secale *farina, panis*.

Spinachia.

Triticum.

Uvæ.

E X A L I I S.

Aquæ calidæ vapor.

Cera.

Pix.

Stercora animalium *blanda, humida*.

II. R E L A X A N T I A.

Quando tenfæ in parte inflammata carnes, membræ emolliendæ, humorum minuendus impetus, impacti acris rodens vis corrigenda, vel demum gangræne metus adest, indicantur, maxime autem in anthrace, furunculis, QUESNAY. In contusionibus nulla solutione continui facta, præfente magna inflammatione, dolore, urgentibus pervigiliis, & imminente partis suffocatione, GRASHUIS. His tamen sæpe referantur M. M. T. III. L. fol-

solventia misceri debent, IDEM in quaestione ab inclyta Academia Regia Chirurgica proposita pro præmio 1746. *determiner ce que c'est que les remedes suppurratifs &c.* A specie tamen relaxantium oleosa, & oleis omnibus in vigore inflammationis pertinacis abstinendum, ne pars nigrescat citius, QUESNAY. Tum & hæc in parte corporis elastica scrupulosus vitanda, ut in tendine, MUNNICKS, in nervo, IDEM, nec inflammato ossi superponenda, quia corrumpitur, HILDANUS, HEISTER. Sed huic irritantia conveniunt, ut euphorbium, ESCHENBACH, eadem in quaestione ab inclyta academia regia chirurgica proposita *Determiner ce que c'est que les remedes suppurratifs &c.* Forma horum, vaporis, fomenti, cataplasmaticis, unguenti, emplastri.

## EX REGNO AQUEO.

Aquæ calidæ vapor.

Vapor decocti emollientis.

## EX REGNO VEGETABILI

Althæa. *Folia, Radix, Mucilago, farina.*

Alcea. *Folia, Radix, flores.*

Arabici Gummi, *Mucilago.*

Branca Ursina.

Caricæ pingues.

Ficus.

Liliæ albi *Radix.*

Lini. *femen, farina, oleum.*

Malva.

Paf.



Passulæ Maiores.

Minores.

Semina mucilaginosæ -

Cydoniorum.

Lini.

Pfyllii.

Symphyti radix.

Verbascum.

EX REGNO ANIMALI.

Animalium stercora mollia.

Hominis.

Vaccarum.

Animalium pinguedines.

Anatis.

Caponis.

Porci &c.

Pinguia alia.

Butyrum.

Ceti sperma.

Lactis cremor.

Medullæ.

Vitellus ovorum.

Pus ipsum maxime suppuratorium, MONRO *Society*  
*in Edimburg.* Vol. V. P. I. & in carie ossium sicca  
 gangrænosa utile balsamum, IDEM, unde etiam par-  
 tium glandulosarum suppuratio expectanda, & cruda  
 nunquam incidenda glandula est, ut aliqui inflamma-  
 tis mammis faciunt.

L 2

OF-

*SUPPURANTIA.*  
OFFICINALIA COMPOSITA.

## Gummata

Ammoniacum	}	<i>oleo</i> <i>soluta.</i>
Bdellium		
Galbanum &c.		

## Olea varia Pressa

Amygdalarum dulcium.

Lini.

Olivarum.

Raparum.

Cocæ, emollientia, quæ cæterum a  
Chirurgis laudantur, inutilia sunt.

## Oleum ceræ.

## Unguenta

Althææ.

Basilicon.

Populeum.

## Cataplasmata, de mica panis cum lacte.

Herbar. acescent. sub cin. assat.  
Emollientium.

## Emplastra

Diachylon simplex.

De Gummatibus.

Mucilaginis.

Malacticum.

De Spermate ceti.

III. STIMULANTIA.

**I**ndicantur *I.* ubi inflammatione non resolvenda natura exstimulanda, ut incitato parum motu felicius succedat suppuratio, præcaveatur scirrhus *L. B. van SWIETEN*, ubi in parte suppuranda tensio nulla adest, sed potius indolentia, *ESCHENBACH* in quaestione de suppurantibus pro præmio ab Inçlyta Academia Regia Chirurgica proposita.

*II.* In inflammatione œdematosa.

*III.* In inflammatione in gangrænam tendente, ex causa maligna principium vitale debilitante, *QUESNAY. l. c.*

*IV.* In inflammatione in gangrænam terminata, *ESCHENBACH Q. c.*

*V.* In glandulosis obstructionibus, non resolvablebus, nec tamen scirrhotis, *GRASHUIS. Q. c.*

In hac ampla remediorum messe magna delectus esse cura debet, exigua tamen illi, qui naturam inflammationis, intensitatem eius, & aliorum morborum conditionem exactius introspexerit. Sic rubefacientia, & corrosiva huius speciei, partibus gangrænotis iam tutius, quam adhuc inflammatis admoventur, ut & tumoribus facatis, excrescentiis carnosis, fistulosis, ulceribus suppurandis.

Forma varia cataplasmatum, unguenti, pulveris.

## EX VEGETABILIBUS.

Abrotanum. *Herb.* } Summit.  
 Absynthium. *Herb.* }

Alliaria.

Allii bulbus. *assatus, coctus.*

Aristolochiæ radix.

Cepa, *cocta, assata.*

Cicuta, magis resolvens, minus calida.

Cortex medianus

Ebuli,

Sambuci.

Crocus.

Iuniperi *baccæ.*

Ruta.

Seminum IV. Calidorum Maiorum } farina.  
 Minorum } cocta.

Sinapi *farina.*

## EX ARTEFACTIS.

Camphora.

Farinæ melle subactæ.

Olea stillatitia.

Salia

Ammoniâcus.

Borax.

Terebinthina.

## OFFICINALIA COMPOSITA.

Oleum. Euphorbii.

Myrrhæ per deliquium.

Unguenta

Basilicum.  
Maturativum.

Emplastra

Diabotanicum.  
Diachylum cum gummatis.  
De galbano crocatum,  
Vesicatorium.

FORTISSIMA RUBEFACIENTIA.

Alumen usum.

Ari Radix.

Bryonia Radix.

Cantharides.

Euphorbium.

Fermenta animata.

Olea Emphyreumatica

Cornu cervi &c.

Oleum Philosphorum.

Tartari per deliquium.

Spiritus acidi concentrati.

Sulphuris.

Vitrioli &c.

Spiritus falis ammoniaci.

Butyrum antimonii.

Lapis infernalis.

Lapis causticus.

Mercurius sublimatus.

L 4 IV. EMOL.

---



---

**IV. EMOLLIENT. IRRITANTIA.**

**I**ndicantur potissimum in inflammatione partium glandulofarum, siquidem hæc in his in scirrhum ex facili transit, L. B. van SWIETEN, QUESNAY.

Forma unguenti. Emplastri. Cataplasmatiss.

**EX VEGETABILIBUS LENIORA.**
**Gummi**

Ammoniacum	} Soluta aceto magis, vitello ovi minus stimulantia.
Bdelium.	
Galbanum	
Opopanax	
Sagapenum &c.	

**EX ALIIS ACRIORA.**

Cafeus putridus.

Fel taurinum.

Fermenta.

Olea Rancida.

Sapo niger.

Theriaca.

**COMPOSITA OFFICINALIA.**
**Emplastra**

Diabotanium.

Diachylon cum gummatibus.

Divinum.

Ireatum.

Tum

Tum medicamenta Nro. II. & III. varia combina-  
ta forma, huc faciunt omnia.

Et haecenus quidem de omni suppurantium medi-  
camentorum specie actum est; est tamen adhuc de  
his in genere tenendum, suppurantia a digestivis non  
adeo distincta esse, suppurantia maturando abscessui  
dicari, digestiva abscessui rupto, ulceri maturando im-  
pendi, utrinque, ut pus bonum laudabile fiat, impo-  
ni. Quoniam tamen etiam digestiva alio capite chirur-  
gis recensentur, ea hic subnectere lubet.

---

*I. DIGESTIVA EMOLLIENTIA.*

---

*SIMPLICIA.*

Propolis.

Adipes liquatas.

*COMPOSITA:*

Unguentum.

Althææ.

Basilicum.



L 5

II. BAL.

---



---

 II. BALSAM. STIMULANTIA.
 

---

 SIMPLICIA.
 

---

Balsama,

Copayvæ.

Peruvianum.

Opobalsamum.

Terebinthina.

 COMPOSITA.
 

---

Balsamum Arcæi.

Tinctura Aloes.

Myrrhæ.



COM-



---

III. ADSTRINGENTIA.

---

SIMPLICIA.

In Mat. Med. T. II. dicta.

---

COMPOSITA.

Mel Rosatum.

Aqua Calcis, potius ficcans.

---

IV. ESCHAROTICA.

Vide rubefacientia fortiora sub tertia suppurantium specie. Cæterum hæc partibus nervosis applicari non debent; quæ enim has mordent; non raro convulsiones ciere solent.

---



CLAS-



CLASSIS QUINTA.

## D E T E R G E N T I A.

**D**ETERGENTIA, deterfiva, etiam mundifican-  
tia, ea dicuntur remedia, quæ ex vulnere purulen-  
to, vel ulcere, omnia auferunt obftacula, ut vulnus  
coire, ulcus compleri poffit. Verum cum hæc ob-  
ftacula tam ab ipfo pure vel qualitate, vel quantitate  
peccante, quam a corruptis vaforum, & mortuis extre-  
mitatibus ponantur, medicamenta detergentia his obve-  
niant necesse est, ut vel inde multiplex horum classis,  
& varia forma intelligantur. Inducantur vero detergen-  
tia in omni ulcere, excepto cancrofo, in quo lenien-  
tia folum conveniunt, *FLEURANT dans la Queftion  
pour le prix 1746. determiner ce que c'eft que les Re-  
medes deterfifs &c.*

## I. D E T E R G . D I G E S T I V A .

**H**æc in omni abfcessu rupto, ulcere primis ftatim die-  
bus, ut femimortua vaforum extrema, fuperfi-  
ciem ulceris conflituentia, a vivis abfcedant partibus  
ficque reddantur puræ, L. B. VAN SWIETEN, inducantur.  
Non eft tamen his diu infiftendum omnium con-  
fenfu, fiquidem marafinum, & carnem fungofam in-  
ducunt, *LOUIS dans la Queftion propofée des deter-  
fifs 1746. maxime, fi ex folis emollientibus pingui-  
bus*

bus consent. Et in integrum his abstinendum, si ulcus vividam firmam carnem habet, si digestiva in ulcere dolorem causant, & mordent, FLEURANT Q. c. Quæ vero forma lavamenti præscribantur, sequentia sunt:

- Ablynthium.
- Alliaria.
- Enula Campana.
- Hedera terrestris.
- Hypericon.
- Hyssopus.
- Marrubium.
- Mentha.
- Pulegium.
- Veronica.
- Virga aurea &c.

Quæ forma unguenti.

PINGUIA EMOLLIENTIA.

- Albumen ovi.
- Axungia.
- Olea pressa.
- infusa.
- cocta.
- Pinguedines.
- Seva.

BALS. LIQUIDA STIMULANT.

- Copayva.
- De Mecha.

Pe-

Peruvianum.  
Terebinthina &c.

## BALS. SICCA STIMULANTIA.

Myrrha.  
Olibanum.  
Styrax.

Est ubi pinguia solum, sed raro, est ubi hæc cum balsamis varia inter se commiscetur proportione, ut iam maior vis emolliens, iam stimulus maior, pro ipsius ulceris conditione habeatur. Sic ex balsamo nativo quocunque, vitello ovorum, & melle, digerens tale medicamentum optimum conficitur, L. B. VAN SWIETEN. Si ulceris superficies rubere, puris imminui quantitas incipiat, est ab oleosis abstinendum, ut & digestivis aliis stimulantibus.

## OFFICINALIA COMPOSITA.

Syrupi.	Abfynthii	} in unguenti formam cum melle acti.
	Enulæ.	
	Hederæ Terrestris.	
	Hyslopi &c.	

Unguenta.

Apostolorum.  
Basilicum.  
Digestivum &c.

Sapones aqua soluti, oleo, syrupo, unguento mixti, unguenti vel lavamenti formæ inserviunt, & efficaciter omnino detergunt.

II. DE-

II. DETERG. IRRITANTIA.

Irritantia tum ulceribus immittuntur, dum a prioribus non satis excitata natura, mortuarum a vivis separationem fibrarum efficere haud potuit, hinc ulcus mundatum non fuit. Acriori itaque stimulo opus. Et quidem præter balsama priora, quæ minuta solum pinguium quantitate, etiam digerentia irritantia sunt, formæ lavamenti inserviunt

EX REGNO AQUEO.

Aquæ minerales salinæ, & sulphuræ, quæ diversis in regionibus varix nobis sunt:

Aquæ Egranæ	} in lotionē,
Carolinæ	
Badenses	

Formæ huic, vel alteri, unguenti nempe, famulantur

EX REGNO VEGETABILI.

Antiscorbuticæ, omnes acres plantæ.  
 Perlicaria urens.  
 Ruta,  
 Sabina,  
 Scordium &c.

EX ANIMALI.

Urina vel simplex, vel virtute præcedentium dives.  
 Bilis animalium.

EX

## E X F O S S I L I.

Alumen. Etiam adstringens.

Sal Ammoniacum.

Borax.

Marinum.

} Mordacia.

Vitriolum, etiam adstringens.

## O F F I C I N . S I M P L I C . C O M P O S I T A .

Mel

Saccharum. } Leniora.

Sapo.

Tinctura

Aloes.

Myrrhæ.

Aqua phagadænica.

## F O R T I S S I M A .

Alcalinorum salium lixivia.

Alumen ustum.

Calx æris.

Viride aeris.

Mercurius præcipitatus Ruber.

Sublinatus corrosivus.

Lapis infernalis.

Unguentum Ægyptiacum.

Quæ omnia variis inter se modis pro casus necessitate combinantur. Notandum, corrodentia hæcce ultima, ulceri fordido rebelli, etiam fungosa carne luxurianti, tantum convenire, his novam inflammationem, & suppurationem moveri, esse igitur semper his detergen-

gentia digestiva mollia superponenda, ut eo facilius eschara secedat.

### III. DET. ANTIPUTREDINOS.

Sæpe etiam ex ulcere foetidus ichor manat, colore nigro lintea inficiuntur, instrumenta tinguntur; tum quæ putredini resistent, indicantur, LOUIS. Hæc vero multum variant pro indole & natura ulceris, a causa specifica exorti; ita in venereo semper mercurialia his adduntur, in scorbutico succus citri, gummi laccæ tinctura aluminosa, spiritus salis marini, in cancroso vis cicutæ commiscetur, in serophuloso oxynel squillicum, & alia, antiputredinosis balsamicis iunguntur.

Forma varia est.

#### EX SIMPLICIBUS.

Acetofellæ *Succus.*

Aurantiorum Acidorum.

Citri

Lemoniorum

Acetum.

Omphacium. *Simul adstringens.*

Tartarus, acidus, & salinus.

} *Succi.*

#### EX COMPOS. OFFICINALIBUS.

Acetum Rutaceum. *simul vulnerarium.*

Theriacale. *Stimulans.*

Mel Rosatum.

Crantz *M. M. T. III.*

M

oxy-

Oxymel simplex.

Squilliticum. *Incidens, stimulan.*

Oleum Terebinthinæ.

Spiritus Vini. *Coagulans.*

Camphoratus.

Salis marini

Nitri dulcis.

} *Simul caustici.*

Tincturæ

Aloes

Myrrhæ

} *condientes.*

Gummi lacæ, spirituosæ.

Et hæc quidem præcipua horum materies est, non tamen in omni putrido ulcere conveniens omnis, quod spiritus vini in ulceribus cerebri, cerebrum a corruptione haud præservet, QUESNAY. *Memoir. de l'Acad. de Chirurgie* T. I. bene vero oleum terebinthinæ, balsamum commendatoris, IDEM. adhæc in carie ossis carioli tinctura Aloes sæpe alvi profluvium suscitavit. *Alex. MONRO. Society in Edimb. Vol. V. P. I.*



CLAS-



CLASSIS SEXTA

EXSICCANTIA.

Quæ nimiam partis humiditatem absorbent, partemque ficciorem reddunt, EXSICCANTIA, Indicantur

*I.* Dum plurimo, & nimis tenui humore vulnus, ulcus madet. L. B. van SWIETEN.

*II.* Dum alia corporis humani sana pars incommodo constanter sudore perfunditur: sed his rebus multo opus iudicio, ut, an siccare conveniens, intelligatur.

*III.* In pertinaci vasis rupti, discissi, sanguinis, feri, lymphæ fluxu, aut stillicidio.

Contraindicantur vero

*I.* In punctura, CHARMETTON in Quæstione ab inclyta Academia Regia pro præmio 1748. *Determiner ce que c'est que les Remedes dessicatifs, Et les caustiques.*

*II.* In ulcere veteri, annofo.

*III.* In ulcere quocunque inflammato, sicco, dolente, NANNONI, in eadem quæstione pro præmio 1748.

Cum vero perpetua illa, & molesta humoris transudatio vel ex tenuitate humoris per partem fluentis,

vel ex debilitate partis humores haud coercentis oriatur, exsiccantium duo generalia constituentur genera, hæc humores, illa solida corrigentia, inspissantia nempe, & adstringentia, quorum priora interno dicata usui magis, in *Materia Med.* T. II. dicta, hic haud repetam, cum de unica horum divisione solum dicturus sim, de coagulantibus nempe, tum de adstringentibus. Verum quia in recenti, nimio humore perfuso, ulcere, sæpe nec evidens fluidorum tenuitas, nec certa solidorum relaxatio criminari potest, proin operosa hac curatione opus non sit, medicamenta exsiccantia ratione effectuum in sequentes classes distribuo.

---

## I. EXSICC. BIBULA.

**H**æc indicantur *I.* dum nec in fluidis, nec in solidis multa labes, sed ex solo fotu extravasati, maceratione leniori, ancipites ulceris recentis extremitates claterem suum amifere quodammodo, ut impulsum viribus cordis humorem non coercere amplius, nec in vasa lateralia sufficienter impellere possint.

*II.* Ubi completo bonis avibus ulcere, cicatrix inducenda, CHARMETTON.

*III.* Ubi in ossium carie incommodus ex ossium cellulis humoris proventus Alex. MONRO, *Society in Edimburg* T. V. P. I.

Inter hæc sunt

Plumaceola simplicia,	} fumis aromaticis imbuta
Rasa,	

Spongia præparata.

Hæc

Hæc vero cum lævia, porosa, sicca sint, ex extremitatibus hiantium vasorum humidum bibendo, & in se attrahendo, ulceris liberant superficiem, ficcio-remque reddunt, ut haud continuo amplius maceratis, puncta contactuum augeantur, cohæsi- onem increseat, impulsis resistentia fluidis maior ponatur, coerceantur fluida arctius, & per lateralia vasa distribuantur felicius, sic demum totus compleatur hiatus. Nec repugnarem bibulos terrestrium pulveres in hanc classem revocanti, qui si impalpabiles sint, in parte molli indicantur, L. B. van SWIETEN, in ossea minus, Cl. MONRO. Ex hoc censu sunt

Cancrorum lapides *praeparati*.

Corallia rubra *praeparata*.

Ossa *calcinata*, præcedentibus magis bibula, sed etiam magis caustica caute applicanda.

---

## II. EXSICC. ADSTRINGENTIA.

In solidis suppuratione maceratis debito maior, quam quæ simplici humidi absorptione emendetur laxitas, medicamenta, elementa fibrarum arctius compingentia, coadunantia requirit; quæ quoniam etiam imper- spirabilem partem reddunt, ob id duplicem indicatio- nem explent. Inter hæc usitatiora sunt

Aqua frigida in recenti ulcere proficua, CELS.

Aqua aluminosa.

Bolus.

Calaminaris lapis.

lapis *praeparationes.*

Pompholyx.

Tutia.

Hæmatites Lapis.

Plumbi *praeparata.*

Cerussa.

Minium.

Lythargyrus.

Saccharum saturni.

Terra Aluminis.

Zinci flores.

## OFFICINALIA COMPOSITA.

Unguenta.

Album simplex.

Ad ambusta.

Comitiffæ.

De Lythargyro.

De Minio.

Nihili.

De Tutia. Simul Anodynum.

Emplaftra.

Album coctum.

Diapalmæ.

De Lapide calaminari.

Defensivum.

Saturninum.

Stypticum.

Triapharmacum.

III. EX-

III. EXSICC. AROMATICA.

Indicantur, dum stimulo opus, ut soluta fibræ vis prior infundatur.

EX SIMPLICIBUS.

Camphora.  
Colophonia. Lenior.  
Gummi.

Elemi.

Iuniperi.

Myrrhæ.

Tacamahaca.

Mastiche.

Olibanum.

Sarcocolla.

Styrax.

EX COMPOS. OFFICINALIBUS.

Aquæ vulnerariæ.

Lac Virginalè.

Spiritus vini simplex.

Camphoratus.

Tinct. præcedent. simplicium, aliæ Aromatic.

Unguenta.

Album Camphoratum.

Digestivum spiriti vini camphorato &c.  
animatum.

Emplastra

Divinum.

Gryseum.

Oxicroceum. &c.

M 4

Fe.

Feliciter admodum hæcce prioribus iunguntur. Sic in spiritu vini alumen solvitur bono effectū, alia aliter combinari possunt. Ex his vero omnibus, a quarta Classe suppurantium nempe, huc usque recensitis, facile patet:

Quid censendum de sarcoticis sit, & quæ eligenda: eum enim ea, quæ regenerationi carnis deperditæ favent, SARCOtica merito habeantur, & suppurantium, seu digestivorum omnes species, omnes detergentium, tum demum, & exsiccantium huic famulentur, ea sarcotica esse clarum, hinc, ut hæc multiplicia, calida, frigida, humida, sicca, emollientia, adstringentia, sic & illa esse evidens. Non datur igitur ullum medicamentum universale vel digestivum, vel detergens, vel exsiccans, minus adhuc sarcoticum, ut materia chirurgica a multis inutilibus liberari possit. In arte salutari perpetuo summum erit cognitio exacta morbi, huic soli remedium facile; nec obstant specifica.



CLAS-

## CLASSIS SEPTIMA

## CAUSTICA.

Quæ urunt, rodunt, consumunt partes corporis, lu-  
mani, quibus applicantur, CAUSTICA dicun-  
tur. Hæc vero duplicia sunt, actualia vel potentialia:  
priorum etiam in cadaver actio est, ignis enim omnia  
consumit: posteriorum solum in corpus vivens: fune-  
stum hinc omen, dum non urunt amplius vesicatoria.

Dux potentialium, de quibus hic unicus sermo,  
classes constituuntur.

I. Rubefacientium.

II. Cathereticorum, seu escharoticorum vel rupto-  
riorum est. Quibus in morbis quæque indicentur, sub  
speciebus dicetur.

## I. RUBEFACIENTIA.

Quæ maiori ad partem corporis, cui applicata fuere,  
concitato per stimulum, quem habent, humorum  
affluxu, rubere partem faciunt, RUBEFACIEN-  
TIA, Epispastica; quæ pustulas, aut vesicas excitant,  
VESICANTIA, vel vesicatoria appellantur.

Indicantur. *I.* In avertenda in partem nobilem, vel irritabilem humorum fluxione: sic in oculorum, dentium, auricularum morbis, locis retro aures, vel nuchæ agglutinantur, CHARMETTON, licet in dolore dentium vehementiori arteriæ temporali nonnulli, alii maxillæ angulo imponant.

*II.* In evocando impacto ex parte quadam humore, ut in iisdem morbis, tum in doloribus rheumaticis, arthriticis, ischiadicis, &c. An convenient in morfu venenato? bonus ab his effectus observatus in *Act. Nov. Acad. N. C.* quem haud placere video CHARMETTON. an recte?

*III.* In revocando humore repulso, ut in podagra retropulsa &c. ulceribus manantibus capitis exsiccatis, & inde maiori orto malo, epilepsia &c. L. B. van SWIETEN. Sed tum parti, unde repulsus humor, applicanda sunt.

Contra indicantur vero in bubone venereo, tumore scrophuloso, CHARMETTON. Forma varia solida, cataplasmatica, emplastica.

## EX VEGETABILIBUS.

Allium.  
 Arum.  
 Cyclaminus.  
 Clematis.  
 Esula.  
 Euphorbium.  
 Flammula.  
 Piper.  
 Pyrethrum.

Ra-



Ranunculi.

Raphanus Rusticanus.

Ruta.

Sinapi.

Staphysagriae semen.

## EX ANIMALIBUS.

Cantharides.

Stercus Columbarum.

## EX COMPOS. OFFICINALIBUS.

Fermentum Panis.

Emplastrum Vescicatorium.

Si ablata a vesicante facta vesica, effuso humore, siccare consilium, primo mollia, pingua digestiva, dein exsiccantia imponuntur; si partem attracto humore ulterius perfundi opus, leniora rubefacientia, digestiva stimulantia admoventur; & hæc quidem omnia pro intentione medentis varia esse solent.



II, CA-

## II. CATHAERETICA

SEU

## ESCHAROTICA.

**H**æc fibras corporis omnes, tam cutaneas, quam carneas, & alias destruant.

Indicantur *I.* Si fungosa in ulcere haud sensibili caro, coalitum impedit.

*II.* Si carnis vegetatio, vel excreſcentia, ultra æquabilem partis ſenſibilis naturaliter conſtituta ſuperficiem emineat, ut in morbis palpebrarum, ficu, verruca, ectropio, in morbis oculorum, encanti, pterygio completo; in morbis narium, oris, ani, partium genitalium utriusque ſexus, CHARMETTON. Q. c.

*III.* In gangræna humida, applicatis incaſſum optimis & indicatiſſimis ſpirituofis, IDEM.

*IV.* In tumore frigido ex congeſſione humorum orto, ſcirrhoſo quocunq; etiam glandulari indolente, tum bubone venereo, peſtilentiali, ſcrophuloſo, tumore critico maligno, IDEM. Alias indicationes vide in T. III. de argento, ubi de lapide infernali fermo.

Contra indicantur *I.* In morbis complicatis, ut in ulceribus malignis, maxime cancroſis. CHARMETTON.

*II.* In venereis, peſtilentialibus, ſcrophuloſis, iuncturas, tendinoſas ligamentofaſque partes, vel etiam gland-

glandulosas inflammatas, duras, inæquales, vicinis ad-  
hærentes, o cupantibus. IDEM.

III. In ulceribus carie exceptis, in his etiam cariem  
auferre intent. O IDEM.

IV. In magnis Polypis.

## L E N I O R A.

Euphorbium	}	Ex Veget.
Iris florentina		
Sabina.		
Cineres clavellati.		
Alumen ustum.	}	Ex fossil.
Borax		
Calx viva.		
Calx veneris.		
Ærugo.		
Ochra.		
Vitriolum album.	}	
Cyprinum.		

## COMPOSITA OFFICINALIA.

Aqua Phagadænica.  
Balsamum Martiatum.  
Oleum Tartari p. d.  
Unguentum Ægyptiacum.

## F O R T I O R A.

Arfenicum album.

A multis chirurgis adhibitum verum venenum est,  
quod hoc scopo applicatum totius corporis tremorem  
induxit MONRO. L. c. quare raro & caute adhibendum.

Au-

Auripigmentum.

Realgar.

Mercurius præcipitatus Albus.

Ruber.

Sublinatus corrosivus.

Et hæc sæpe salivationem induxere MONRO L. c.

Spiritus acidi concentrati.

Nitri.

Salis.

Vitrioli.

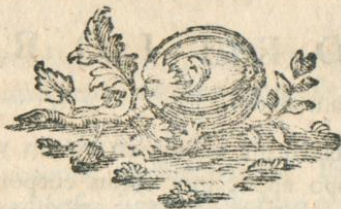
Hi vel puri, vel gleba metallica divites applicantur, sed substantia metallica imprægnati ossium cariei adhibiti, violentos dolores, sæpe convulsiones causavere. MONRO. l. c.

Butyrum Antimonii.

Lapis causticus.

Infernalis.

Et horum quidem omnium, & pro conditione partium, cui applicanda, & pro aliarum circumstantiarum ratione, forma, lenitas, activitas, variare multum solent. Tutissimè vero omnium applicari potest lapis infernalis: Reliqua enim ulceri adhibita in totam eius superficiem agunt æqualiter, lapis autem infernalis singulis punctis potest applicari, L. B. VAN SWIETEN.



CLAS-



## CLASSIS ULTIMA

# DEPLENTIA CHIRURGICA.

**E**tiam alia sunt ad deplendum seu evacuandum constituta chirurgica, alia medica auxilia; priora hic recensenda, maxime hirudinum suctione, phlebotome, scarificatione, fonticulis, fetaceis, vesicantibus, quibus tam abdominis quam thoracis paracentesim, cranii perforationem addere posses, complentur; posteriora iam Tomo II. huius operis dicta sunt.

**HIRUDO** *Offic.* Syst. Naturæ. Classis Naturalis Vermium, ordo intestinatorum. *Germ.* Blut-Igel. *Gallis* Sangsue. *Anglis* Leech.

**HIRUDO Medicinalis** RAY, hirudo depressa fusca, lineis flavis dorsalibus sex, intermediis immaculatis, subtus cinerea nigro maculata, *Cl. LINNÆO* definitur, ut facile a *Sanguisuga*, quæ marginem lateralem flavum gerit, distinguatur. Utriusque iconem nobis servavere *Acta STOCKH.* 1757. N. 4. F. 1. 2. 3. 4.

Medicinalis hirudo princeps hæmorrhoidalium sector venarum vermis, plus una vice sese sanguine ingurgitare valet, & hæc quidem, quæ cæteris omnibus vituperio animantibus intemperantia est, huic laudem conciliat, ut demum etiam vitia aliquam gloriam consequantur! & ob ingluviem sanguisugo modestiori & una solum

solum vice sanguine sese obruente, præferatur. Haud tamen reticendum, sanguine semel potum, etiam post frigidie vacuum, minus sæpe gulosum deprehendi, & segenius venam, quam iterato respuit, pertundere, & lentius, quasi prioris culpæ conscium animal, inebriari: sive vero vel de hac, vel alia de causa torpidus & deses sit vermis, est vero sæpe de lævi, stimulari in obsequium & crapulam potest, etiam abstersione partis, lactis, sanguinis illitu allici: iamque parti cui applicatur insistere, radicari firmitus, & longo gurgite sanguinem bibere parasiticus incipit, quo sature, sese sæpe a loco ipse dimittit, sæpe tamen adhuc pertinacius adhærescit: at tum divelli non debet, est enim in hac re periculum, sed sale, cinere, aut alio pulvere acri conspergi, sic enim facile abscedit. Est etiam ubi largiori depletione opus sit, tumque huic cauda abscinditur, & iam pleno rivo per vulnus, suctus sanguis profluit, nec tamen aut ideò cito animal moritur, aut a partis complexu remittit; tantusne est amor potus? quasi discissi corporis interitum diluere hacce voluptate aut vellet aut posset animal!

Vulnus a verme illatum triquetrum, sæpe diu adhuc sanguinem stillat, etiam post duodecim horas, & meticulosi timorem incutere posset, ob id deligandum, ut venarum sectiones solent, dum prius, aut aceto, aut vino, aut spiritu vini ablutum fuit.

**USUS CHIRURGICUS** ab omni tempore ad venas hæmorrhoidales deplendas multus & utilis, quod ab ipso loco affecto, sanguis evocetur *Cl. QUESNAY Traité de la saignée*, etiam morbis oculorum adhibitus, hirudinibus oculorum exteriori angulo appositis, *Cl. PRINGEL* angulo interiori carunculæ, *JAMES Dist.*  
Uni-

*Univerf.* Gingivis, linguæ inferiori parti, genis in dolore dentium; in tumore pedum oedematofò, plantis pedum, in podagra cum tumore aquofo vehementer inflammato fub malleolo, & pedum digito maximo, *Cl. GISLER Abf. Reg. Suec. T. XX. a Cl. KAESTNERO edit.* etiam in dolore crurum a diuturna febre relicto, tentatis incallum aquis mineralibus, remediis aliis, imo electricitate, *IDEM.* Sunt qui etiam eryfpelati, cancro apponant, *IDEM ibidem.*

Ex propofito inflituta Chirurgica operatio, qua vas rubrum venofum ut fanguis effluat, fecatur, **PHLEBOTOME**; qua aperitur arteriofum, **ARTERIOTOME** appellatur. Utramque immenfa sæpe utilitas, sæpe etiam irreparabile damnum fequitur, quod cum per omnes cafus dicere nimis longum, quibus quæque rebus inflituendæ fint, quibus non poffint, artis Magiftri cum alii, tum maxime in absoluto de venæ fectione tractatu *Cl. QUESNAY* confuli debent, qui ut quidem de multis cafibus pulcherrima memoriæ prodidit, ita de graviditate exquisite judicavit, inorbun graviditatem non effe, nec propagationis humanæ fpeciei fecuritatem fcalpello, aut commendaffe, aut concredidiffe naturam videri, perraram adeoque occafionem occurrere, qua gravidæ in venam dimitti fcalpellum debeat, cujus judicio & ego accedo, tum quod absque phlebotomo feliciter animalia utero gerant & pariant, & ipfa humana fpecies, ante ufum hujus inflrumenti haud magis miferande, graviditate defuncta fit.

**SCARIFICARI** pars corporis dicitur, dum ve-  
fimplici fcalpello, vel machina pluribus fcalpellis in-  
*Crantz M. M. T. III.* N ftructa

structa cutis conscinditur; Simplici scalpello plerumque Chirurghi utuntur, cum ad profundas illas scarificationes, incisiones vocant, ut partes tensæ, infarctæ in summa inflammatione convulsionem, gangrænam minante, relaxentur, QUESNAY, in ipsa gangræna ut vivarum actio excitetur, OMNES, tum ad eas ad paniculum adiposum usque factas, quas mollis, pellucidus lymphaticus scroti, femorum, crurum, pedum tumor postulat, ut emacietur, DIONIS *Cours d'Operations*. In ultima vero hac curatione scire juvat, plagas scalpello factas, gangræna sæpe vitari, LA FAYE *dans les notes*, ob id vino rutaceo, corticis peruviani decocto vel in initio fovendas, myrrha, aloe, accensis vaporandas, tum spiritu vini camphorato, unguento de styrace, ubi iam vitium adest, obliniendas.

Scapellum vel simplex vel compositum superficialiis illis scarificationibus, quibus sanguinem e parte evocare intentio, maxime admovent: is vero abundantius extrahitur, si conscissæ parti, CUCURBITA linamento ardente rarior, aut sine omni flamma, folii machinulæ pneumaticæ beneficio, quod L. B. van SWIETEN & adhibet & probat, exquisite ita adaptetur, ut recte impressa inhaereat, tum enim multo sanguine impletur; sin minus, novo vel eodem linamento ardens cucurbita, iterum iterumque applicatur, donec satis factum fuerit. Auxilii hoc genus in locum venæ sectionis multis suffectum, etiam diris morbis a sanguine natis oppositum fuit, ut cephalææ, apoplexiæ, nervorum resolutioni, marcori, & inexpugnabili dormiendi necessitati, concisa occipitii cute, Cl. WALTER *Dissert. de scarificat. occipitis*; & ante hunc iam dudum in morbo herculeo occipitium incidere & cucurbitas admovere, etiam occipitium ferro can-



candente adurere, ex veterum doctrina iussit CELSUS, & in omni morbo, ubi deobstruens sanguis immediate evocari potest, valet cucurbitis excepta scarificatio, CL. QUESNAY.

FONTICULUS, quod quasi ab ipso fonte mala materies fluere crederetur, dictus, est, vel ferro scindente vel caustico ad paniculum adiposum usque erosum ulcus, quod piso, globulo quocunque alio immisso, vinculo ad id accommodato valentius adstringente, coire impeditur. Corporis sedes his opportunæ fonticulis sunt summum caput, fontanellam locum chirurgi vocant, & hic in desperata cephalalgia eligitur, PLATNER *Instit. Chirurg.* Opportunior in nucha sedes est inter alteram, tertiamque colli vertebam, maxime lippientibus & ex levissima causa ophthalmia laborantibus, PLATNER, quibus fonticulus sæpe profuit, L. B. VAN SWIETEN. *Comm.* T. I. Excitatur quoque in brachio inter deltoideam & bicipitem, & in femore supra genu ad quartum circiter digitum, inter musciculum vastum & gracilem, tum in crure ad quartum digitum infra genu, inter musciculum soleum & gastrocnemium externum, PLATNER, rarius inter costas, quod dum tamen factum esset in latere vomica affecto spūto cessante, æger servatus est, WILLIS.

SETACEUM nomen a fetis trahit, quod olim chirurgi pilis ex equorum candidis ad id uterentur. Hic vero est setaceorum excitandorum modus; vel digitis vel forcipe, arrepta cum paniculo adiposo cutis elevatur, latiore acu, scalpello trajicitur, filum crassius intortum, vel linteum vel vitta in vulnere relinquitur, quotidie per vulnus ducitur, pure infecta pars abscinditur, recens etiam digestivo illinitur. Valet in lip-

pituidine, oriente suffusione, etiam amourosi, PLATNER & OMNES OCULARES CHIRURGI, in molestissima cephalalgia, RUYSCHIUS, L. B. VAN SWIETEN, in stupore post apoplexiam manente, LA MOTTE *Traite complet de Chirurg.* in memoria læsa ex lapsu, MEDICAL ESSAYS, Vol. V. p. I.

VESICATORIA dicta p. 122.

PARACENTESIS abdominis, thoracis, scro-  
ti, ut & cranii perterebratio, quibus & aqua & san-  
guis & pus & alius quilibet humor evocatur, maioris  
momenti operationes, cautelas requirunt plurimas, &  
ex propriis fontibus peti debent: consule maxime *H-*  
*lustr.* L. B. VAN SWIETEN commentaria.



INDEX